VII. KORXONA VA TASHKILOTLAR DEMOGRAFIYASI

2023 - yil 1- yanvar holatiga ko‘ra
(fermer va dehqon xo‘jaliklaridan tashqari)

Tadbirkorlik subyektlari iqtisodiyotni rivojlantirish, aholi bandligi va daromadlarini oshirishda muhim omildir. Ushbu soha vakillarini har tomonlama qo‘llab-quvvatlash maqsadida, oxirgi yillarda Prezidentimizning ko‘plab farmon va qarorlari qabul qilindi.

Jumladan, tadbirkorlik faoliyatini davlat ro‘yxatidan o‘tkazish, turli ruxsatnomalar olish va boshqa ko‘plab xizmatlar tartib-qoidalari soddalashtirildi. Bu borada qulaylik yaratish uchun Davlat xizmatlari agentligi va uning joylardagi markazlari tashkil etildi. Tadbirkorlik subyektlarining huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish bo‘yicha vakil (Biznes-ombudsman) devoni tashkil qilindi.

Barcha hududlarda tadbirkorlar murojaatlarini qabul qilib, hal etishga ko‘maklashadigan Bosh Vazir qabulxonalari tashkil etildi. Vazirlar Mahkamasi huzurida Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishni qo‘llab-quvvatlash davlat jamg‘armasi faoliyati yo‘lga qo‘yildi. Tijorat banklari tomonidan tadbirkorlarga ajratilayotgan kreditlar hajmi oshdi.

Oxirgi yillarda hukumatimiz tomonidan tadbirkorlik subyektlarining faoliyatini yanada rivojlantirish va barqaror faoliyat ko‘rsatishini ta’minlash maqsadida yaratib berilayotgan shart-sharoitlar va qulayliklar natijasida faoliyat ko‘rsatayotgan hamda yangi tashkil etilayotgan korxona va tashkilotlar soni yildan-yilga sezilarli ravishda oshib bormoqda.

Korxona va tashkilotlar to‘g‘risidagi mazkur ma’lumotlar O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi Davlat xizmatlari agentligi ma’lumotlar bazasi asosida 2023- yil 1- yanvar holatiga ko‘ra (fermer va dehqon xo‘jaliklarisiz) shakllantirildi.

Ro‘yxatdan o‘tgan korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1-yanvar holatiga ko‘ra, birlikda)

Ro‘yxatdan o‘tgan korxonalar — **30 956** — 116,0%

Faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalar — **28 904** — 114,9 %

Yangi tashkil etilgan korxonalar (2022- yil yanvar-dekabr oylarida) — **5 792** — 114,4 %

Viloyatimizda qulay ishbilarmonlik muhitini yaratish va tadbirkorlikni jadal rivojlantirish borasida qator ijobiy o‘zgarishlar amalga oshirilmoqda. O‘z o‘rnida, tadbirkorlik subyektlarini davlat ro‘yhatidan o‘tkazish va hisobga qo‘yish borasida ham qonunchilikda muhim qarorlar qabul qilinmoqda, davlat ro‘yhatidan o‘tkazish va hisobga qo‘yishni avtomatlashtirilgan tizimi bosqishma- bosqich ishlab chiqilib, amaliyotga tadbiq etilmoqda. Bu esa, aholi hamda xorijiy investorlarning o‘z shaxsiy bizneslarini yo‘lga qo‘yish va rivojlantirish uchun muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda.

Faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko‘ra, birlikda va o‘tgan yilga nisbatan o‘sish sur’ati bilan)

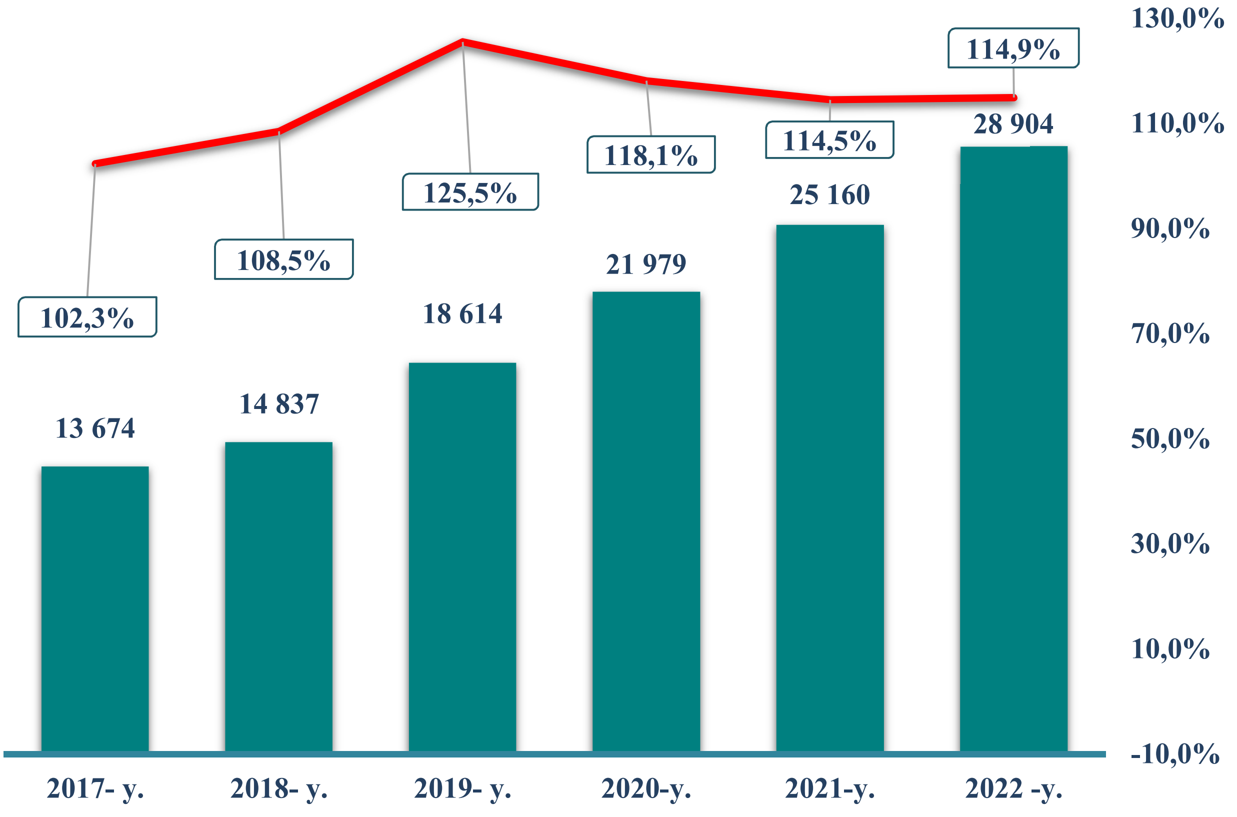

Faoliyat ko‘rsatayotgan tijorat korxonalari soni

(tashkiliy-huquqiy shakli bo‘yicha
2023- yil 1- yanvar holatiga ko‘ra, birlikda)

14 057

Mas’uliyati cheklangan jamiyat

5 488

Oilaviy korxona

97

Unitar korxona

5 875

Xususiy korxona

29

Aksiyadorlik jamiyati

205

Boshqa korxonalar

Faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

(iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha 1- yanvar holatiga ko‘ra , birlikda)

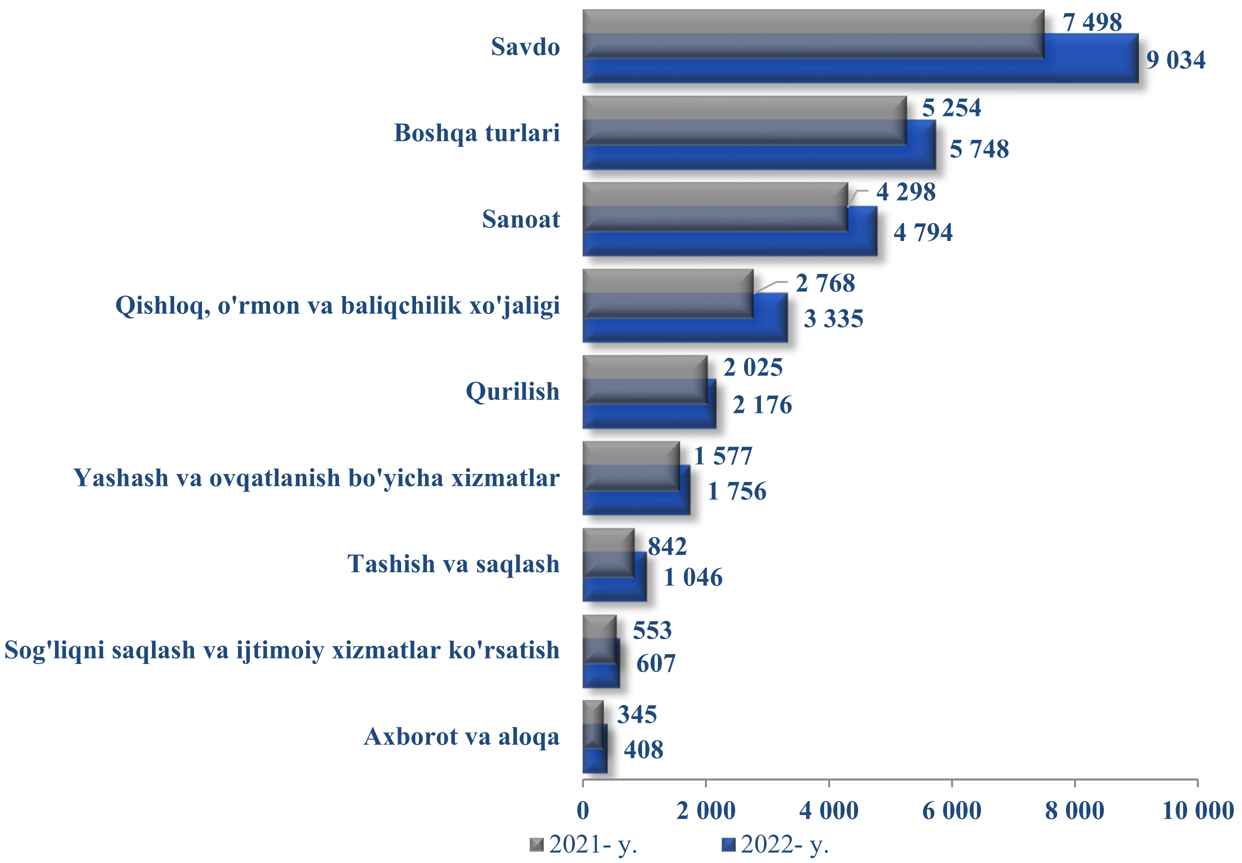

Yangi tashkil etilgan korxona va tashkilotlar soni

(iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha, yanvar-dekabr oylarida, birlikda)

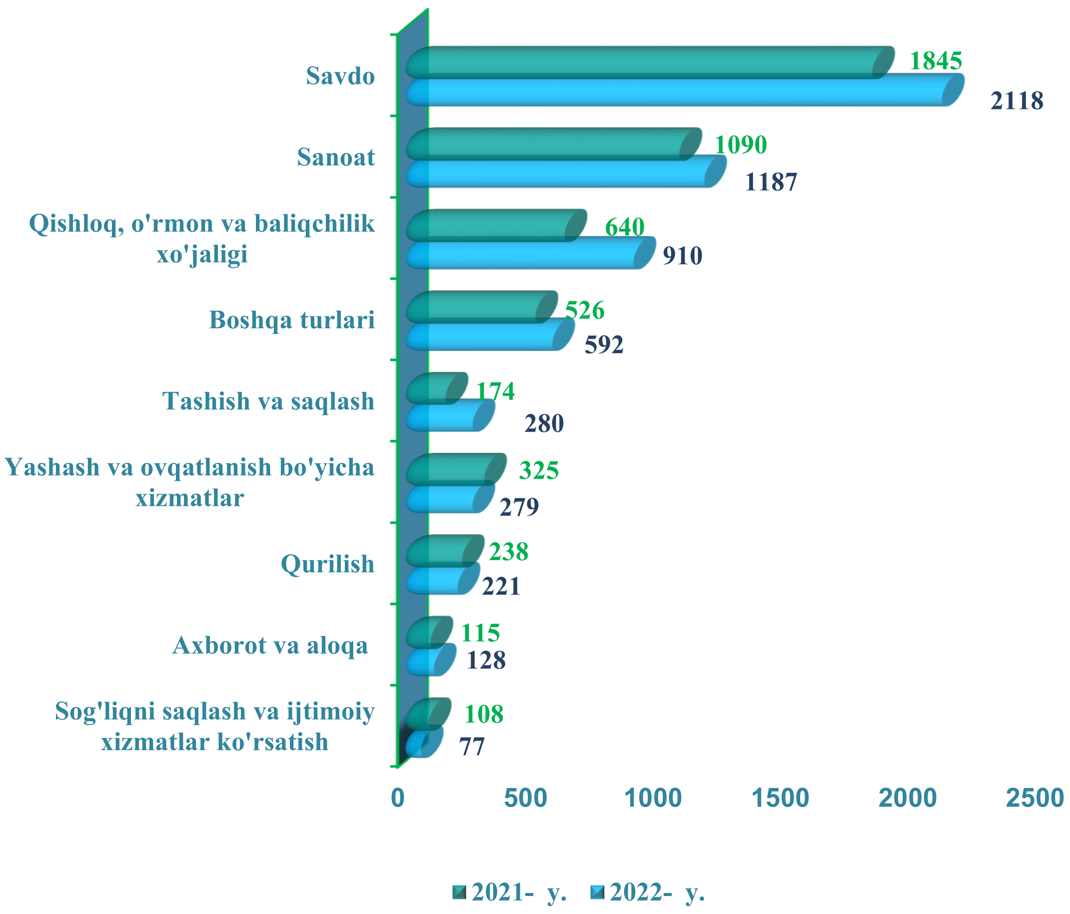

Yangi tashkil etilgan korxona va tashkilotlar soni

(2022- yil yanvar-dekabr oylarida, birlikda)

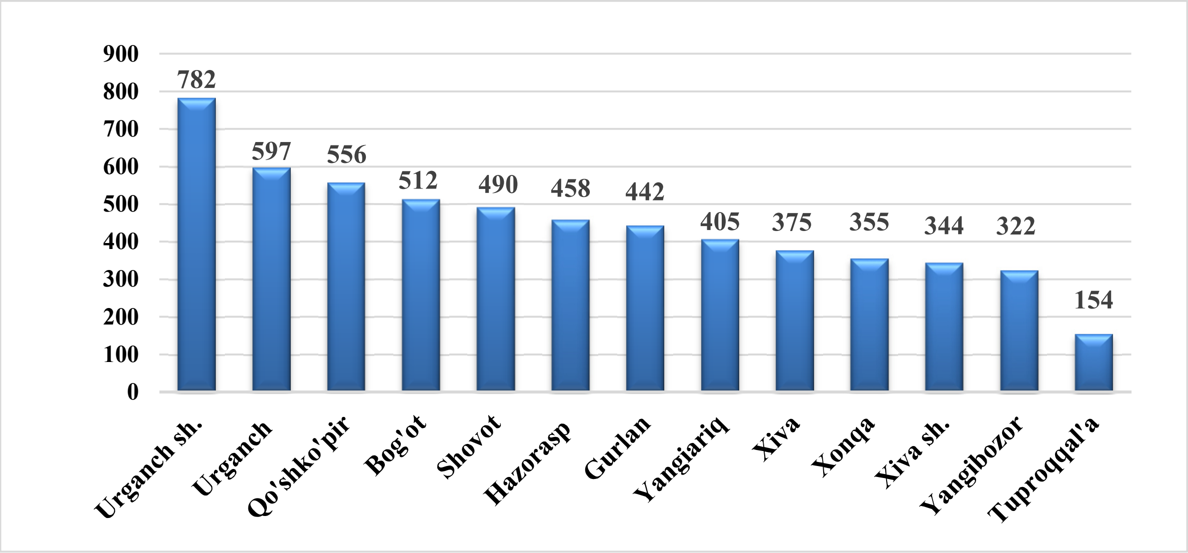

Qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko‘ra,birlikda)

Jami faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning umumiy soni o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 20,5 foizga oshdi.

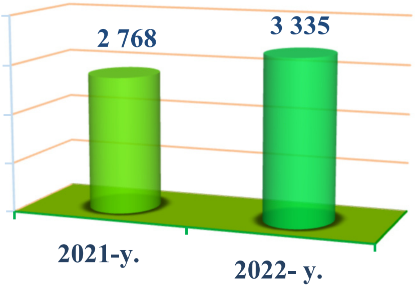

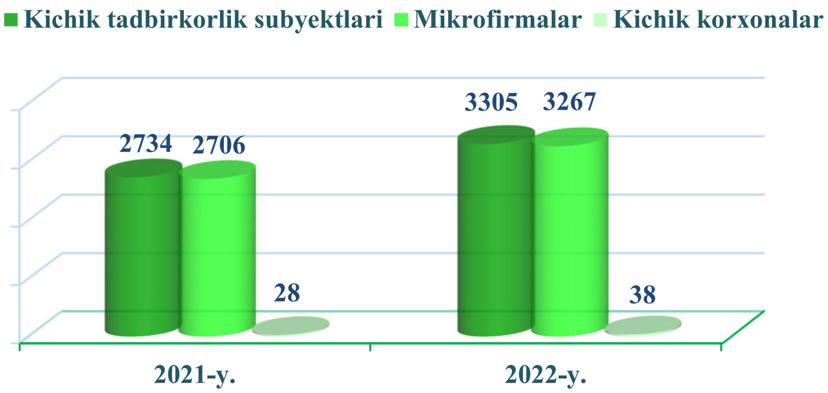

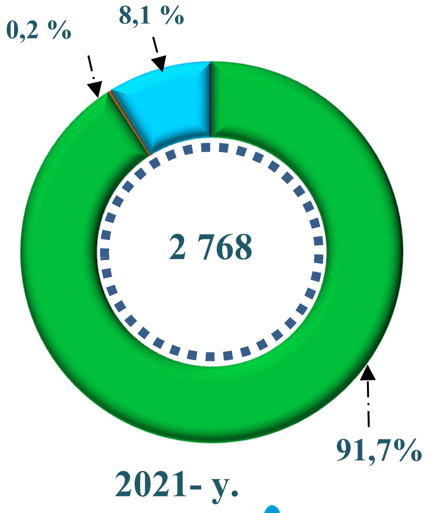

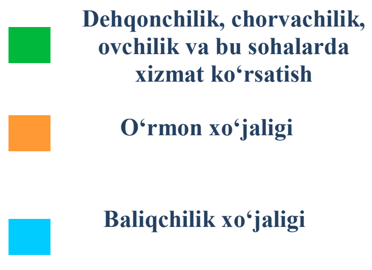

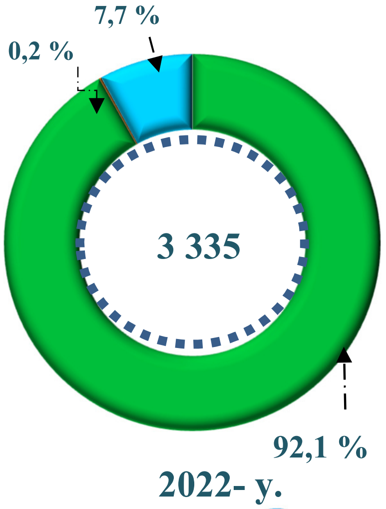

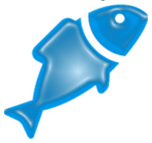

Sanoat yo‘nalishida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1-yanvar holatiga ko‘ra, birlikda)

Jami faoliyat ko‘rsatayotgan sanoat korxona va tashkilotlarning umumiy soni o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 11,5 foizga oshdi

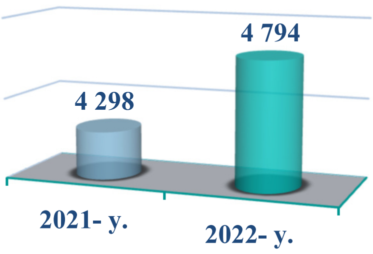

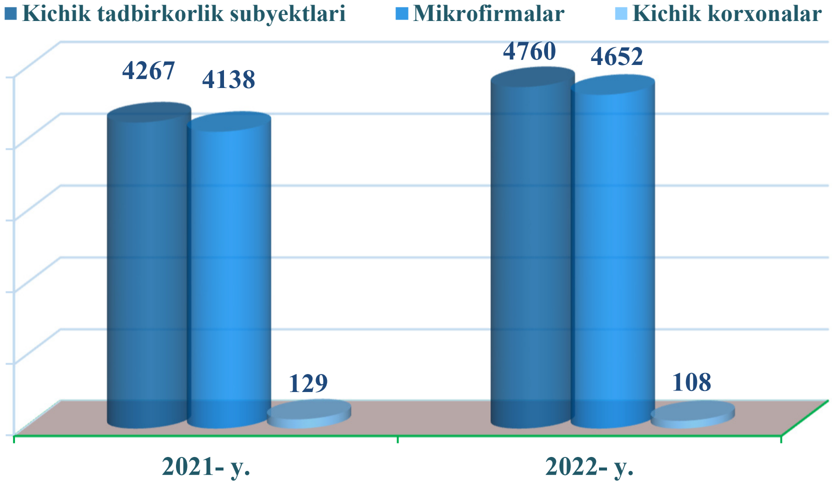

21

Tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash

4 689

Ishlab chiqarish sanoati

22

Elektr,gaz,bug' bilan ta'minlash va xavoni konditsiyalash

62

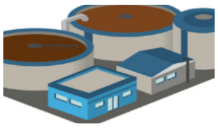

Suv bilan ta'minlash, kanalizatsiya tizimi,chiqindilarni yig'ish va utilizatsiya qilish

2023- yil 1- yanvar holatiga ko‘ra, sanoat korxonalari va tashkilotlari soni 4 794 tani tashkil etib, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 11,5 foizga oshdi.

Jami sanoat korxonalari va tashkilotlari ko‘payishining (o‘tgan yilning mos davriga nisbatan) asosiy omili ishlab chiqarish (qayta ishlash) sanoatida – 11,4 foizga (jami sanoatdagi ulishi 97,8 foiz), tog‘- kon sanoati va ochiq konlarni ishlash sanoatida – 10,5 foizga (jami sanoatdagi ulishi 0,4 foiz), suv bilan ta’minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig‘ish va utilizatsiya qilish sanoatida – 21,6 foizga (jami sanoatdagi ulushi 1,3 foiz), elektr, gaz, bug‘ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalash sanoatida – 10,0 foizga (jami sanoatdagi ulishi 0,5 foiz) oshishidir.

Qurilish faoliyati bilan shug‘ullanayotgan korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1-yanvar holatiga ko‘ra,birlikda)

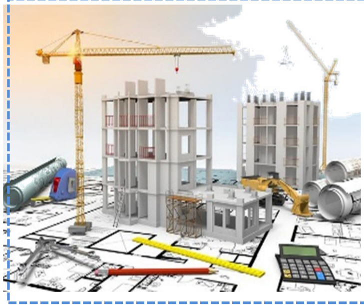

Jami faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning umumiy soni o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 7,5 foizga oshdi

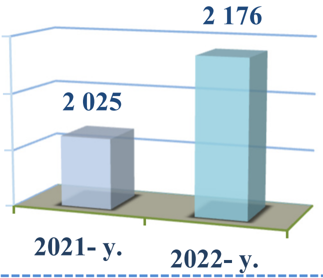

Kichik tadbirkorlik subyektlari

7,2 foizga oshdi

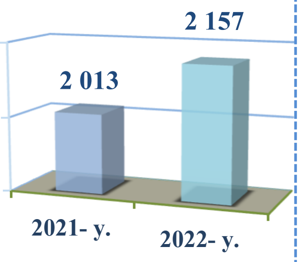

Mikrofirmalar

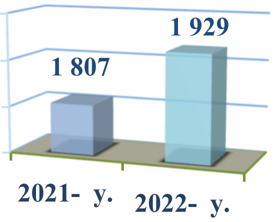

Kichik korxonalar

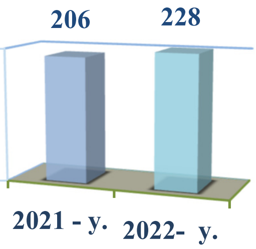

Mas’uliyati cheklangan jamiyatlar

10,7 foizga oshdi

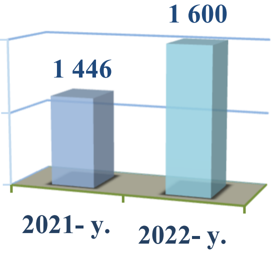

Oilaviy korxonalar

15,6 foizga oshdi

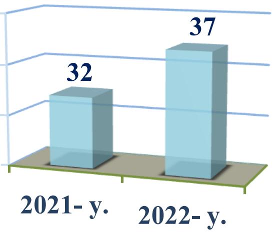

Faoliyat ko‘rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar soni

O‘tgan yilga nisbatan 10,7 foizga kamaydi

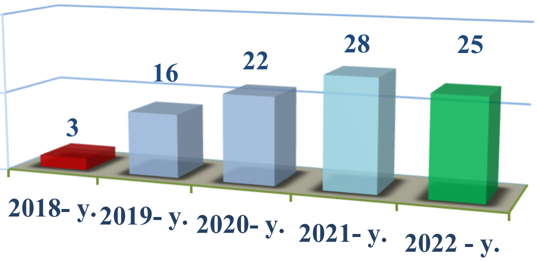

Xususiy korxonalar

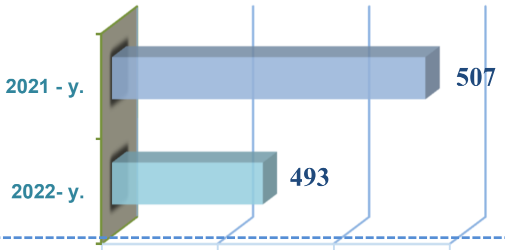

O‘tgan yilga nisbatan 2,8 foizga kamaydi

Savdo sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1-yanvar holatiga ko‘ra, birlikda)

*Jami faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning umumiy soni o‘tgan yilning shu davriga nisbatan **20,5** foizga oshdi*

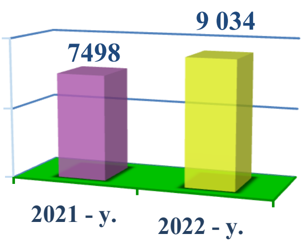

Kichik tadbirkorlik subyektlari soni

20,6 *foizga oshdi*

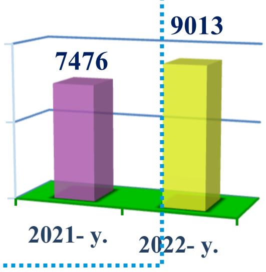

Mikrofirmalar

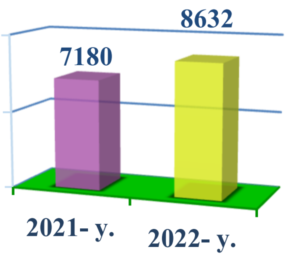

Kichik korxonalar

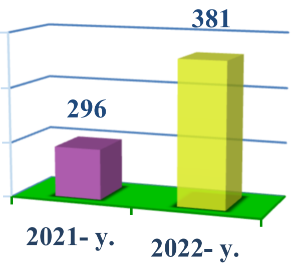

Ma’suliyati cheklangan jamiyatlar

26,5 *foizga oshdi*

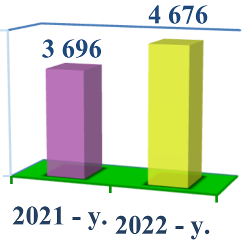

Oilaviy korxonalar

22,4 *foizga oshdi*

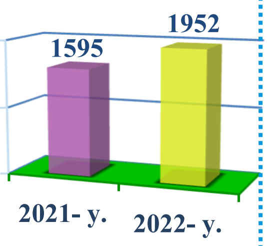

Faoliyat ko‘rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar soni

11,1 *foizga oshdi*

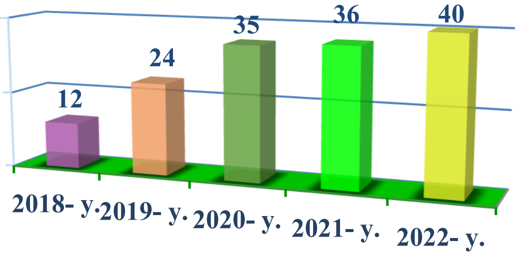

Xususiy korxonalar

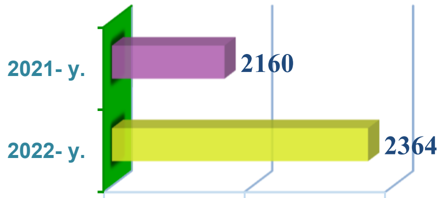

9,4 *foizga oshdi*

Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko‘ra, birlikda)

Jami faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning umumiy soni o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 9,8 foizga oshdi

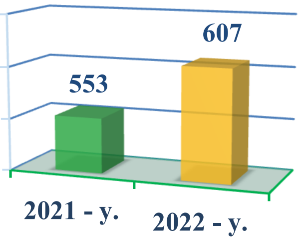

Kichik tadbirkorlik subyektlari soni

11,5
foizga
oshdi

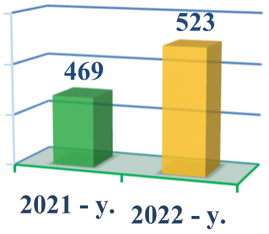

Mikrofirmalar

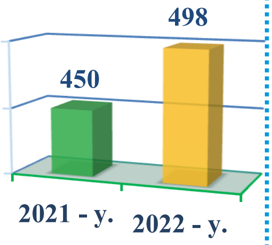

Kichik korxonalar

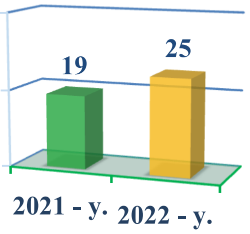

Mas’uliyati cheklangan jamiyatlar

18,0
foizga
oshdi

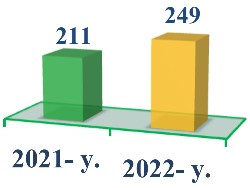

Oilaviy korxonalar

28,0
foizga
oshdi

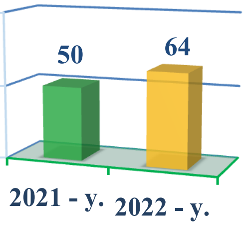

Faoliyat ko‘rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar soni

O‘tgan yilning shu davriga nisbatan 11,1 foizga kamaydi

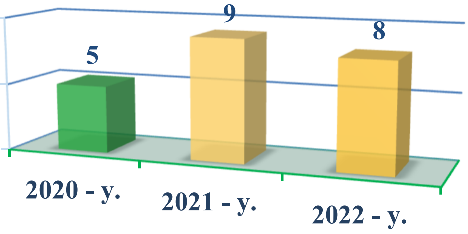

Xususiy korxonalar

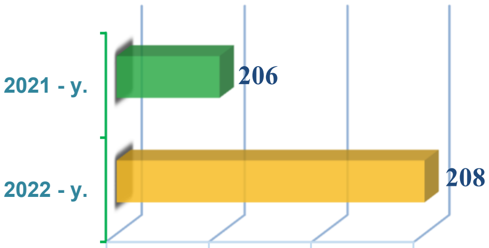

1,0
foizga oshdi

Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko‘ra, birlikda)

- Sog'liqni saqlash sohasidagi faoliyat — **573**
- Yashash uchun joy bilan ta'minlangan holda parvarishlash — **24**
- Yashash uchun joy bilan ta'minlanmagan holda ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish — **10**

Yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko’ra, birlikda)

268 ta yashash bo'yicha xizmatlar

1 488 ta Oziq-ovqat mahsulotlari va ichimliklar yetkazish bo'yicha xizmatlar

2023- yil 1- yanvar holatiga ko‘ra, yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasidagi korxona va tashkilotlar soni 1 756 tani tashkil etib, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 11,4 foizga oshdi.

Jami yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasidagi korxona va tashkilotlarning soni ko‘payishining asosiy omili – oziq - ovqat va ichimliklar yetkazish bo‘yicha xizmatlarning – 10,9 foizga (jami yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasidagi ulishi 84,7 foiz), yashash bo‘yicha xizmatlarning 14,0 foizga (jami yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasidagi ulishi 15,3 foiz) o‘sishidir.

Yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

(1- yanvar holatiga ko‘ra, birlikda)

Jami faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning umumiy soni o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 11,4 foizga oshdi

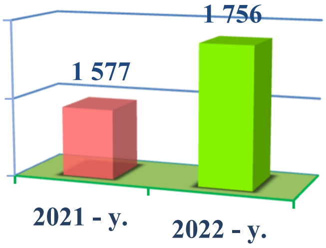

Kichik tadbirkorlik subyektlari soni

11,4 foizga oshdi

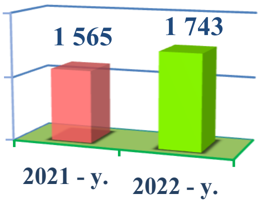

Mikrofirmalar

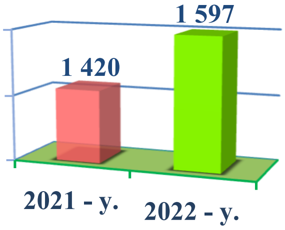

Kichik korxonalar

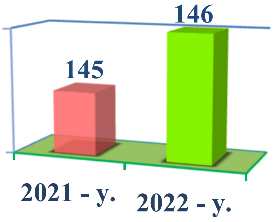

Mas’uliyati cheklangan jamiyatlar

25,3 foizga oshdi

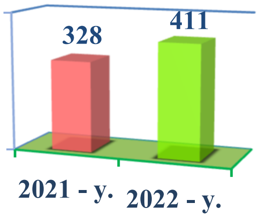

Oilaviy korxonalar

10,7 foizga oshdi

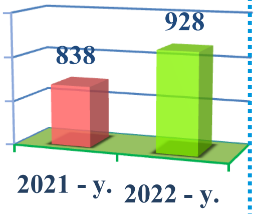

Faoliyat ko‘rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar soni

O‘tgan yilga nisbatan 27,3 foizga oshdi

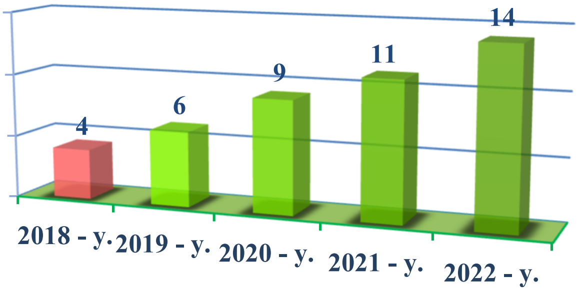

Xususiy korxonalar

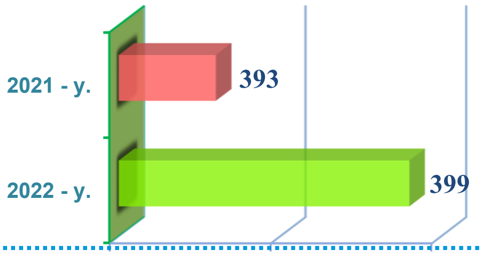

1,5 foizga oshdi

Axborot va aloqa sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

Jami faoliyat ko'rsatayotgan korxona va tashkilotlarning umumiy soni o'tgan yilning shu davriga nisbatan 18,3 foizga oshdi

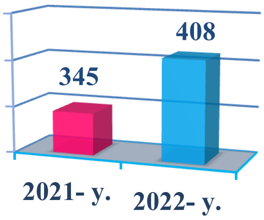

Kichik tadbirkorlik subyektlari soni

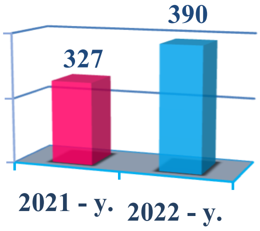

Mikrofirmalar

Kichik korxonalar

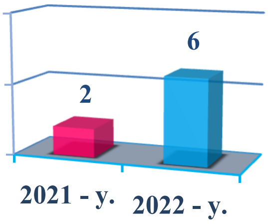

Mas'uliyati cheklangan jamiyatlar

33,1 foizga oshdi

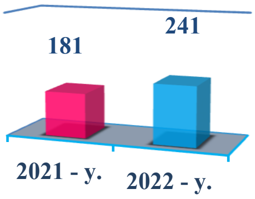

Oilaviy korxonalar

100,0 foizga teng bo'ldi

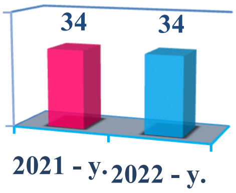

Faoliyat ko'rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar soni

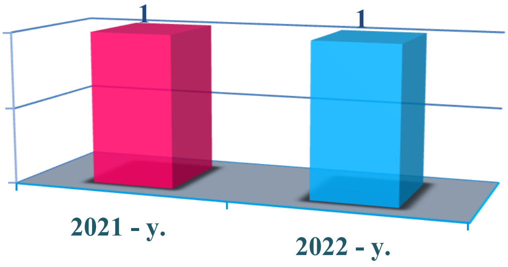

Xususiy korxonalar

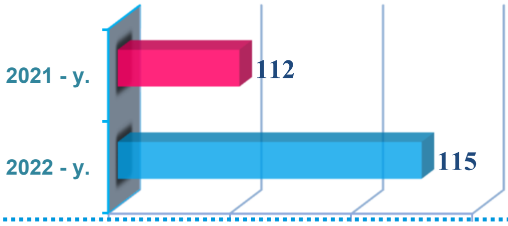

2,7 foizga oshdi

Tashish va saqlash sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1-yanvar holatiga ko‘ra, birlikda)

Jami faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning umumiy soni o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 24,2 foizga oshdi

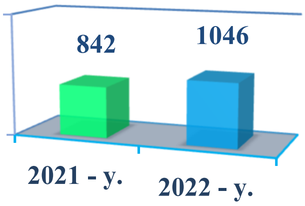

Kichik tadbirkorlik subyektlari soni

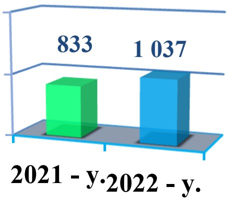

Mikrofirmalar

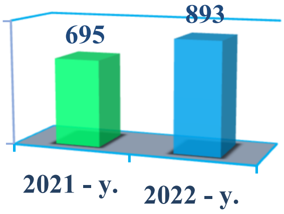

Kichik korxonalar

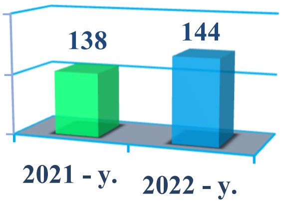

Mas’ulivati cheklangan jamiyatlar

25,3 foizga oshdi

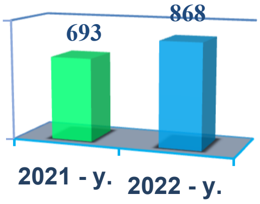

Oilaviy korxonalar

32,3 foizga oshdi

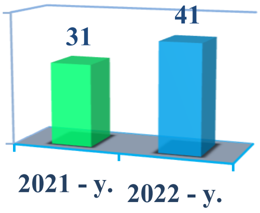

Faoliyat ko‘rsatayotgan xorijiy kapital ishtirokidagi

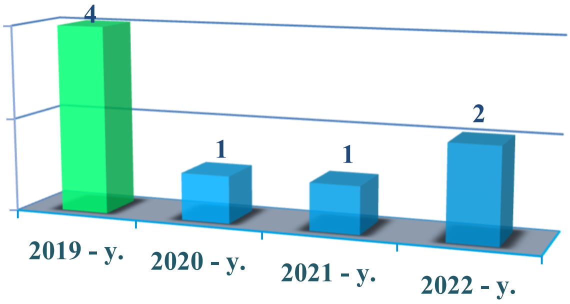

Xususiy korxonalar

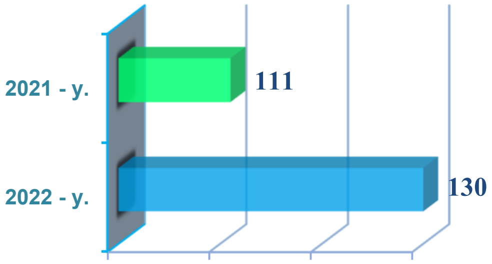

Kichik tadbirkorlik subyektlari soni

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko'ra, birlikda)

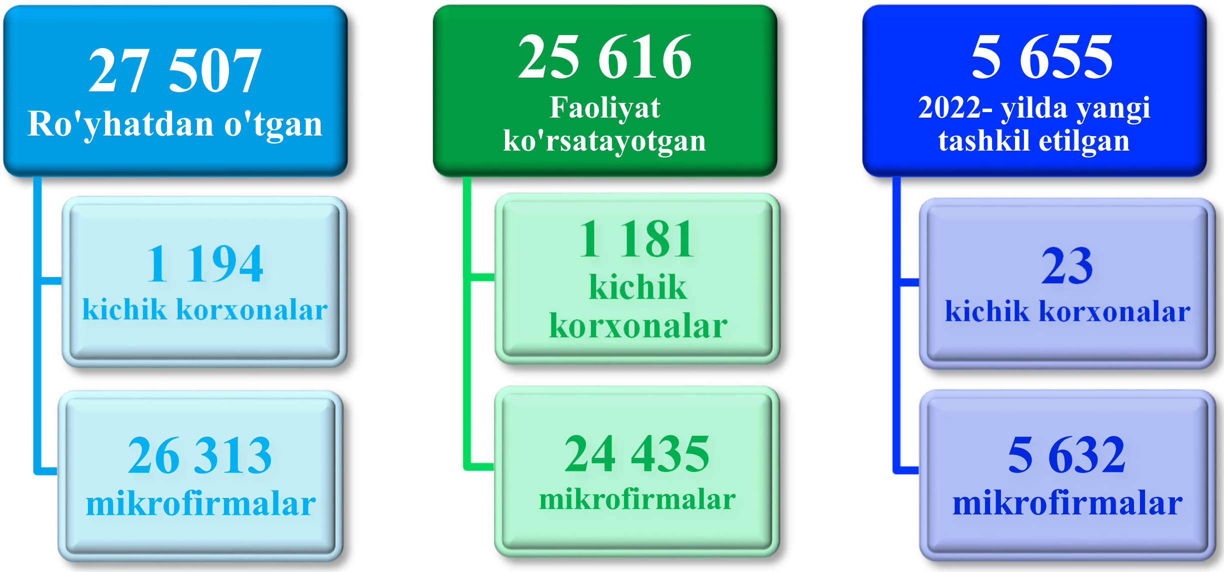

Faoliyat ko'rsatayotgan kichik korxona va mikrofirmalar soni

(iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha 2023-yil 1- yanvar holatiga ko'ra, birlikda)

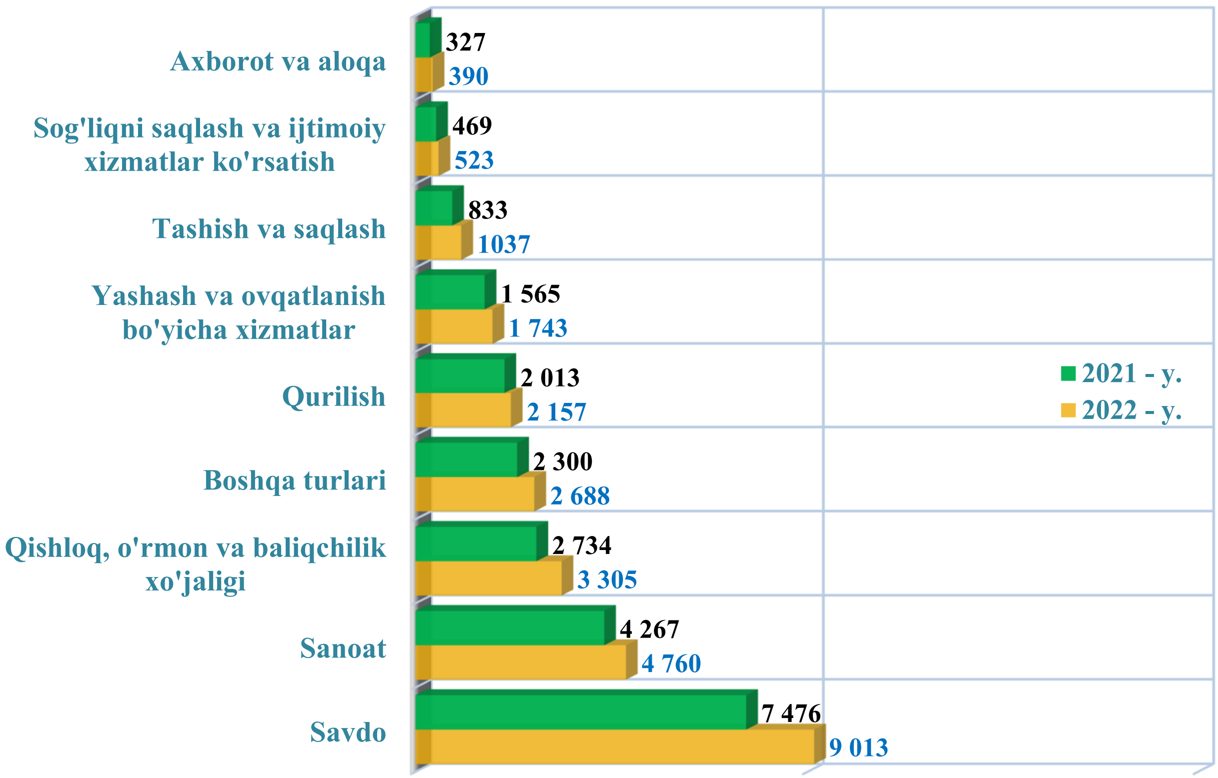

Oilaviy korxonalar soni

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko'ra, birlikda)

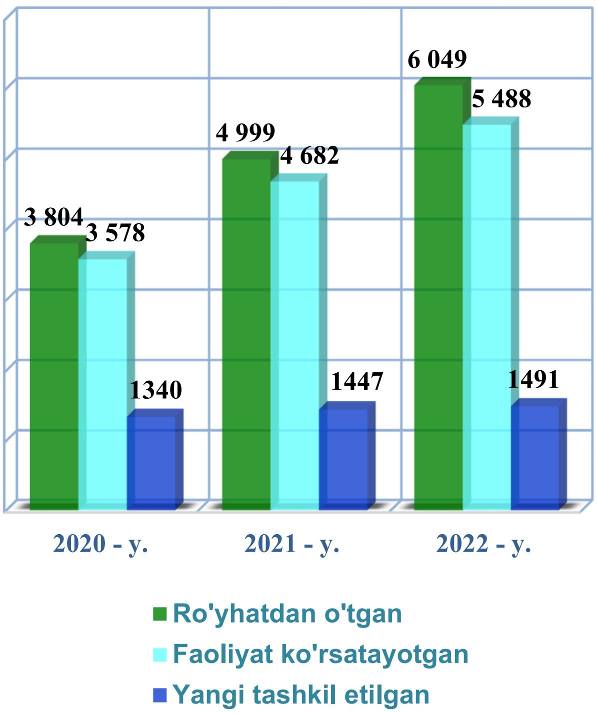

Tashkiliy - huquqiy shakli bo'yicha ro'yhatdan o'tgan oliaviy korxonalar soni 2023- yilning 1- yanvar holatiga ko'ra, 6 049 tani tashkil etib, bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan 1 050 taga yoki 21,0 foizga oshganligini ko'rish mumkin.

Faoliyat ko'rsatayotgan oilaviy korxonalar soni 5 488 tani tashkil etib, bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan 806 taga yoki 17,2 foizga oshganligini ko'rish mumkin.

2022– yilning yanvar-dekabr oylarida yangi tashkil etilgan oilaviy korxonalar soni 1 491 tani tashkil etib, bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan 44 taga yoki 3,0 foizga oshganligini ko'rish mumkin.

Mas'uliyati cheklangan jamiyatlar soni

(2023-yil 1- yanvar holatiga ko'ra, birlikda)

Tashkiliy huquqiy shakli bo'yicha ro'yhatdan o'tgan mas'uliyati cheklangan jamiyatlar soni 2023- yilning 1- yanvar holatiga ko'ra 14 978 tani tashkil etib, bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan 2 753 taga yoki 22,5 foizga oshganligini ko'rish mumkin.

Faoliyat ko'rsatayotgan mas'uliyati cheklangan jamiyatlar soni 14 057 tani tashkil etib, bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan 2 524 taga yoki 21,9 foizga oshganligini ko'rish mumkin.

2022- yilning yanvar - dekabr oylarida yangi tashkil etilgan mas'uliyati cheklangan jamiyatlar soni 3 416 tani tashkil etib, bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan 692 taga yoki 25,4 foizga oshganligini ko'rish mumkin.

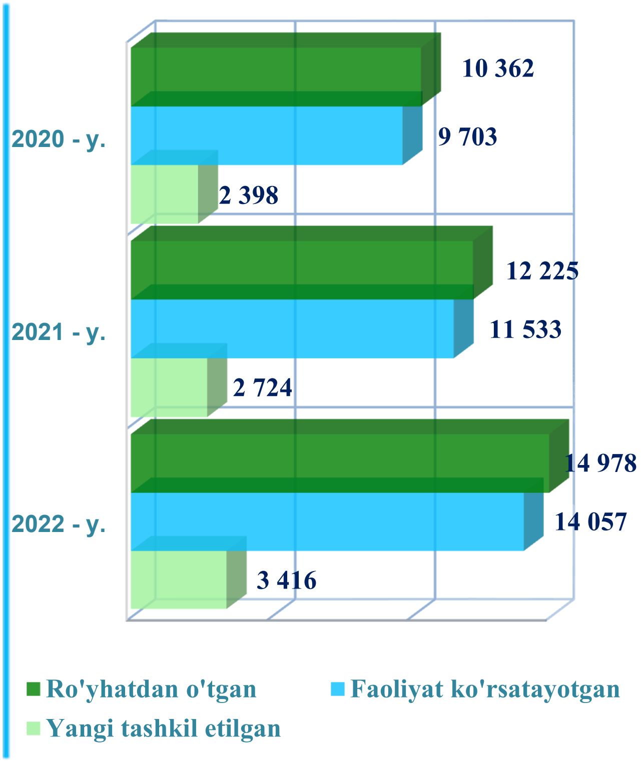

Xorijiy kapital ishtirokidagi korxona va tashkilotlar soni

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko'ra, birlikda)

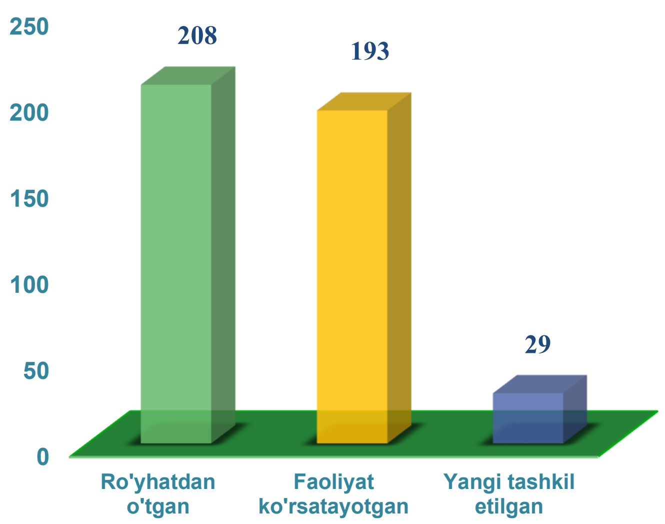

Ro'yhatdan o'tgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxona va tashkilotlar soni 2023- yil 1- yanvar holatiga ko'ra, 208 tani tashkil etib, ulardan 193 tasi yoki 92,8 foizi faoliyat ko'rsatmoqda. Bu ko'rsatkich o'tgan yilning shu davriga nisbatan olib qaraganda 15 taga yoki 8,4 foizga oshganligini ko'rish mumkin.

2022- yilning yanvar - dekabr oylarida viloyatimizda 29 ta xorijiy kapital ishtirokidagi korxona va tashkilot yangi tashkil etildi.

Yangi tashkil etilgan xorijiy kapital ishtirokidagi korxonalar soni

(iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha 2023- yil 1- yanvar holatiga ko'ra, birlikda)

2022 - y.

Xorijiy kapital ishtirokidagi faoliyat ko'rsatayotgan korxonalarning davlatlar kesimidagi soni

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko'ra, birlikda)

	2021- yil	2022- yil
Jami	**178**	**193**
shu jumladan:		
Rossiya Federatsiyasi	48	45
Turkiya Respublikasi	43	49
Turkmaniston Respublikasi	27	27
Xitoy Xalq Respublikasi	14	13
Koreya Xalq Demokratik Respublikasi	8	8
Boshqa davlatlar	38	51

Tumanlar kesimida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar soni

(2023- yil 1- yanvar holatiga ko'ra, birlikda)

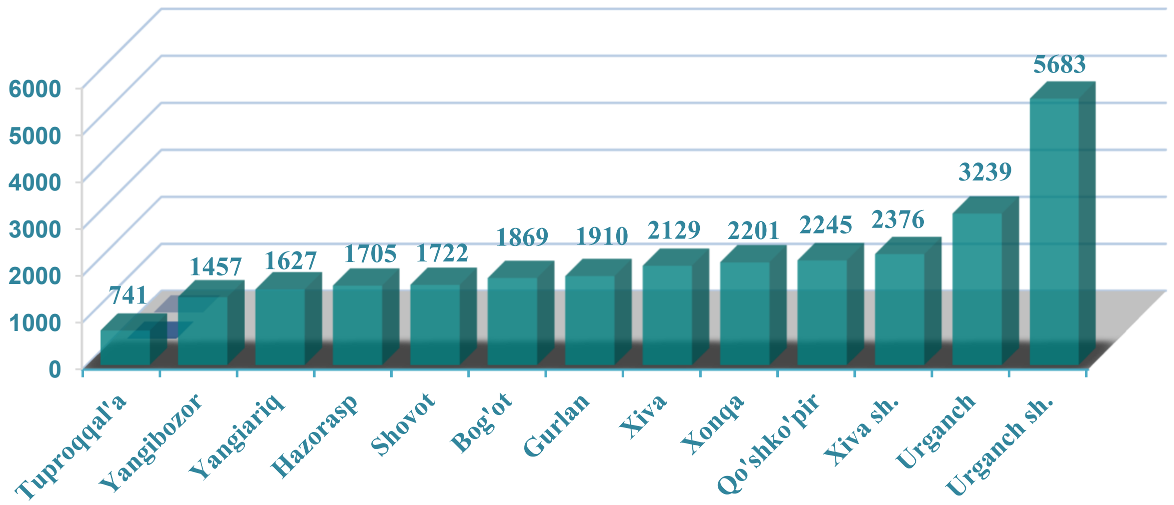

Tumanlar kesimida xorijiy kapital ishtirokidagi faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalar soni

(2023- yil 1-yanvar holatiga ko‘ra, birlikda)

	Jami	shundan:	
		qo‘shma korxona	xorijiy korxona
Xorazm viloyati	**193**	**102**	**91**
Urganch sh.	72	37	35
Xiva sh.	17	10	7
tumanlar:			
Bog‘ot	5	3	2
Gurlan	9	6	3
Qo‘shko‘pir	7	5	2
Urganch	20	5	15
Hazorasp	5	2	3
Tuproqqal’a	8	3	5
Xonqa	7	4	3
Xiva	16	9	7
Shovot	10	7	3
Yangiariq	6	3	3
Yangibozor	11	8	3

Xorijiy kapital ishtirokidagi faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalarning asosiy qismi Urganch shahrida – 72 tani (umumiy miqdoridagi ulushi 37,3 foiz), Urganch tumanida 20 tani (10,4 foiz), Xiva shahrida 17 tani (8,8 foiz), Xiva tumanida 16 tani (8,3 foiz) hamda Yangibozor tumanida 11 tani (5,7 foiz) tashkil etadi.

Statistik ko‘rsatkichlarga izohlar

Korxonalar va tashkilotlarning yagona davlat registri – axborot - ma’lumotnoma tusidagi, vaqti - vaqti bilan yangilab boriladigan ma’lumotlardan iborat bo‘lgan avtomatlashtirilgan tizim hisoblanadi hamda yagona klassifikatsiyalar tizimi asosida korxona va tashkilotlarning davlat hisobini va ularni identifikatsiyalashtirishni ta’minlaydi.

Ro‘yxatga olingan korxona va tashkilotlar – ro‘yxatdan o‘tkazish organlari tomonidan belgilangan tartibda davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan hamda yuridik shaxslarning davlat reestrida mavjud bo‘lgan yuridik shaxslardir (faoliyati tugatilgan yuridik shaxslardan tashqari).

Faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar – ro‘yxatdan o‘tkazish organlari tomonidan belgilangan tartibda davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan hamda davlat statistika organlariga moliya - xo‘jalik faoliyatini amalga oshirmayotganligi yoki tugatish jarayonida ekanligi to‘g‘risidagi ma’lumot kelib tushmagan yuridik shaxslardir.

Yangi tashkil etilgan korxona va tashkilotlar – ro‘yxatdan o‘tkazish organlari tomonidan belgilangan tartibda, yuridik shaxslarning davlat reestriga yangidan kiritilgan yuridik shaxslardir.

Kichik korxona va mikrofirmalar – O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016- yil 24- avgustdagi “Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o‘tish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 275 - son qarorining 1 - ilovasiga muvofiq kichik tadbirkorlik subyektlariga ajratiladi.